

uplatňuje stížnost Františka H-a, že nejednal obmyslně, nýbrž ve skutkovém omylu, domnívaje se, že Klotilda H-ová a nikoliv K. má na pokoj právo. Stížnosti jsou i v tomto směru pochybeny. Dle poslední věty § 83 tr. zák. jest účel rušení míru domovního, pohnutí pachatelů, bez významu, a je zejména lhostejno, mělo-li se provésti právo, na které pachatelé si činí nárok. Stěžovateli tvrzený omyl — nalézacím soudem ostatně nezjištěný — dotýkal by se tedy okolnosti pro skutkovou podstatu trestného činu bezvýznamné a nevylučoval by proto zlého úmyslu pachatelů, nalézacím soudem bezvadně a správně zjištěného. Ve směrech právě uvedených nejsou tedy zmateční stížnosti obžalovaných odůvodněny.

Pokud však stížnosti s hlediska čís. 9 a) § 281 tr. ř. dovozují, že nebylo tu skutkové náležitosti »více sebraných lidí«, nelze jim upřít oprávněnosti. Stížnosti správně uvádějí, že skutková povaha zločinu dle § 83 tr. zák. vyhledává, aby více sebraných lidí vniklo do cizího domu nebo bytu ve společném zlém úmyslu, že násilné vniknutí jen dvou osob s takovým úmyslem skutkové povahy tohoto zločinu ještě nezakládá a že osoby, jež nemají zlého úmyslu, nelze počítati k »více lidem sebraným«. Skutková povaha zločinu dle § 83 tr. zák. (I. případ) dána jest jen tehdy, provedly-li více než dvě osoby ve vzájemném dorozumění a ve společném úmyslu násilný vpád do cizího majetku. Ježto nalézací soud spoluobžalované Viktora J-a a Arnošta D-a z obžaloby sprostil, nabýv přesvědčení, že jest u nich zlý úmysl vyloučen, zbývají jen oba stěžovatelé, tedy pouze dvě osoby. Rozsudek nalézacího soudu ovšem uvádí, že stěžovatelé vnikli současně s Josefem H-em a s později přispěchavším Františkem S-em, tedy s více lidmi sebranými, násilně do bytu K-ova, zjišťuje však zlý úmysl pouze pokud jde o oba stěžovatele, a to zejména poukazem na výrok Josefa H-a: »když jsme přišli vyhazovat, tak to vyhoďme«, při čemž rozsudek výslovně uvádí, že výrok ten svědčí o tom, že obžalování (t. j. oba stěžovatelé) byli napřed úplně dorozumění. Rozsudek zabývá se sice na několika místech též činností třetího pachatele Josefa H-a, o němž v objektivním směru zjišťuje, že vnikl společně se stěžovateli do bytu K-ova, nezabývá se však expressis verbis zlým úmyslem Josefa H-a a také takového zlého úmyslu nikde nezjišťuje, máje patrně za to, že nemá k tomu práva, ježto Josef H. podléhá trestní pravomoci vojenského soudu. V tomto případě však, kde jednalo se o to, aby byla zjištěna skutková náležitost zločinu dle § 83 tr. zák.: »více lidí sebraných«, bylo nejen právem, nýbrž i povinností nalézacího soudu, zabývat se otázkou, měl-li také Josef H. společný zlý úmysl, a to bez ohledu na to, že jest Josef H. vojínem a zda proti němu zahájeno bylo trestní řízení u vojenského soudu, a bez ohledu na to, jaký mělo toto trestní řízení výsledkem. Zjištění, zda měl také Josef H. týž zlý úmysl jako stěžovatelé čili nic, má rozhodující význam pro otázku viny stěžovatelů, a ježto napadený rozsudek takového zjištění neobsahuje, bylo ho jako zmatečný zrušiti a věc vrátiti nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 714.

Zodpovědnost posunovače za správné podložení odsunutého vozu. Stačí i zavinění nevědomé.

Dozorce nad posunováním ručí nejen za to, že rozkaz byl dán, nýbrž i za to, že byl správně proveden.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1922, Kr I 199/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných Matěje B-a a Josefa K-a do rozsudku krajského soudu v Písku ze dne 1. prosince 1920, jímž byli uznáni vinnými přečinem dle §§ 335, 337 tr. zák. — mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce věcné (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) namítá stížnost, že obžalovaného nelze činiti zodpovědným, jednal-li s vědomím a schválením svého představeného; podložil-li vůz obyčejným dřevem, nejednal proti předpisu čl. 43 čís. 2 instr., který zakazuje pouze použití kamenů a malých kusů dřeva; obžalovaný si nebyl vědom, že jedná proti předpisům; v kritické situaci, kdy nebyly klíny po ruce a ve tmě nebylo možno je hledati, nemohl obžalovaný jednati účelněji než se zachoval. Úraz zavinila výhradně S-ová sama, tím, že vyskočila neopatrně z vozu, kdežto jiným cestujícím se nic nestalo. Za následky její neopatrnosti nemůže zodpovídati obžalovaný. Stížnost není odůvodněna; z valné části se nedrží skutkových zjištění prvního soudu. Nehledě k tomu, že by zavinění obžalovaného, záležející v nedbalém podložení odstaveného vozu způsobem, přičítám se předpisům instrukce, nebylo odčiněno tím, že snad jeho představený jeho nedbalost vzal na vědomí a ji schválil, dlužno poukázati na zjištění rozsudku, že se vlakvedoucí K. o pošinování vůbec nestaral a na obžalovaného nedohlížel, takže se tento neprávem odvolává k své omluvě na domnělý souhlas K-ův. Předpis čl. 43 druhý odstavec instr. XIX jest tak jasný, že nemůže dáti příčiny k pochybnostem: Nařizuje, že se vozy musí podkládati zvláštními klíny (dvojitými, obě kola brzdícími), a výslovně zakazuje podkládati vozy jinak, zejména kamením a kousky dřeva. Podložil-li, jak zjištěno, B. pouze jedno kolo vozu obyčejným polenem, lhotejno, zda malým či velkým, z měkkého či tvrdého dřeva, jednal proti zákazu. Po stránce subjektivní není třeba ke skutkové podstatě § 335 tr. zák. vědomí pachatele, že s jeho jednáním neb opomenutím je spojeno nebezpečí, v zákoně naznačené (t. zv. vědomé zavinění) stačí i zavinění nevědomé, když si pachatel pro nedostatek povinné pozornosti nebezpečí neuvědomil; chce-li stěžovatel svou námitkou říci, že neznal předpisů, poukazuje na zaviněnou nevědomost, která ho neomlouvá, poněvadž jako pošinovač byl povinen, příslušné předpisy znáti. K tvrzením stížnosti, že klíny nebyly po ruce a že ve tmě je nebylo možno hledati, nelze přihlížeti, poněvadž nejsou obsažena v rozsudku. Z okolnosti, že poškozená S-ová vyskočila z nakloněného vozu méně šťastně než druzí cestující, nelze dovozovati, že jednala neopatrně a že tak svůj úraz zavinila neb aspoň spoluzavinila; rozsudek také nic takového nezjišťuje. Ostatně by obžalovaného neomlouvalo, i kdyby takové spoluzavinění poškozené bylo zjištěno, poněvadž výsledek, (úraz), může býti vyvolán konkurujícím zaviněním více osob, za něž (jako příčinu výsledku) zodpovídají všichni, kdož jej vyvolali. V tomto případě by k úrazu S-ové nebylo došlo, kdyby

se byl nedbalým podložením nedostal vůz do pohybu, následkem toho nestřetl s vlakem, v němž S-ová seděla, nezpůsobil nebezpečné naklonění vozu, jež přinutilo S-ovou, stejně jako ostatní cestující, aby skokem s vozu chránili ohrožený život a zdraví, při čemž S-ovou stihl těžký úraz. Nedostatečné podložení vozu zavinil obžalovaný, zodpovídá tudíž i za výsledek, který z jeho zavinění vzešel.

Zmateční stížnost obžalovaného Josefa K-a uplatňuje pouze důvod zmatečnosti č. 9 a) § 281 tr. ř. Dovozuje, že zde nejsou zákonné předpoklady pro odsuzující výrok dle §§ 335 a 337 tr. zák. a to a) zavinění obžalovaného: obžalovaný jednal jako dozorce nad posunováním v mezích daných předpisů. Poněvadž měl mimo onen vůz odsunutý od vlaku, — jež měl dle daného rozkazu podložit B. — na starosti ještě další posunování, musil se dle čl. 30 instr. postavit tak, aby mohl veškeré posunování přehlédnouti; jako dozorčí orgán zodpovídá pouze za to, že dal posunovači správný rozkaz, nikoli za to, jak byl rozkaz proveden; provedené podložení nebyl povinen kontrolovati a napravovati (leda, že by byl zvěděl o nesprávném jednání B-ově) a to tím spíše, že šlo o prozatímní zabezpečení vozu, kdežto k definitivnímu zajištění by bylo došlo teprve po skončení celého posunování, které musilo býti dle č. 3 a) provedeno co nejrychleji; čl. 43 instr. má na mysli zabezpečení vozů, které definitivně zůstanou ve stanici; b) není zde subjektivní viny, ježto obžalovaný nemohl předvídati, že B. podloží vůz nedbale, že vůz bude větrem zahánán přes výhybku na hlavní kolej, narazí na vlak, v němž stála S-ová na otevřené plošině a že S-ová z obavy před úrazem seskočí s plošiny a způsobí si zranění; c) není zde příčinné spojitosti mezi domnělým opomenutím obžalovaného a nastalým úrazem. S-ová neměla ani vstupovati na plošinu ani s ní seskakovati, nýbrž měla zůstat ve voze; svůj úraz si zavinila jen vlastní neopatrností. Stížnost není odůvodněna. Ad a) Jako dozorce nad posunováním, měl obžalovaný dle čl. 29 odstavec šestý instrukce povinnost posunování řídit i a na ně dohlížeti, zodpovídaje za správné jeho provedení; v tom je implicitně zahrnuta také jeho povinnost postarati se o odstranění shledaných závad, které mu při náležitém dohledu nemohly ujíti. Této povinnosti obžalovaný nedostál, ježto se v kritické době zabýval zapisováním vozů u skladiště, ačkoliv ho již nepříznivé počasí a soumrak dle článku 43 odstavec třetí instrukce měly vésti k tomu, aby dohlédl na správné provedení posunování, které svěřil B-ovi. Všeobecný předpis čl. 3 instrukce, že dozorčí orgán zodpovídá především za daný rozkaz, nevylučuje další jeho zodpovědnosti, je-li stanovena zvláštním předpisem; takový předpis obsahuje ohledně vlakvedoucího jako dozorce posunování právě citovaný odst. 6 čl. 29 instr. a zvláště zřetelně i odstavec čtvrtý čl. 43: »Za řádné zajištění vozů ve stanicích jest zodpověden výpravčí vlaků a ten, kdo vozy odstavuje. Řidič posunování je spolu zodpověden«. Obžalovaný nemůže se omlouvati tím, že měl na starosti ještě další posunování, neboť rozsudek nic takového nezjišťuje; i kdyby tomu tak bylo, byl povinen se postarati nejprve o řádné a bezpečné provedení jednoho posunu a pak teprve přikročiti k druhému. Předpis čl. 30, na kterýž se obžalovaný odvolává, týká se zřejmě přesunů, pro něž je po ruce dostatečný počet posunovačů, i strojního mužstva, takže řidiči posunování přísluší jen vedoucí dohled. Nesprávně vykládá stížnost ustanovení čl. 32, omezujíc jeho plat-

nost pouze na případy definitivního zabezpečení vozů. Ustanovuje odstavec třetí výslovně, že vozidla, při posunování odstavená, musí být i h n e d zajištěna, čímž jest výslovně vyloučena přípustnost prozatímního podložení, neodpovídajícího instrukci. ad b) Subjektivní vinu zjišťuje rozsudek výrokem, že obžalovaný tím, že jako řidič posunování nedohlédl na posunovače B-a a nestaral se, aby odstranil nedbalé podložení vozu, předsevzal jednání, o němž mohl předvídati již dle přirozených následků, pro každého seznatelných, a zvláště dle svého povolání jako vlakvedoucí, jakož i dle vydaných předpisů v instrukci XIX., že z něho může vzejít nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidí. Tímto skutkovým zjištěním prvního soudu je soud zrušovací vázán; pouhým jeho popíráním neprovádí stížnost materielně právního důvodu zmatečnosti. ad c) O námitce nedostatku příčinné spojitosti platí totéž, co bylo řečeno shora o zmateční stížnosti obžalovaného Matěje B-a.

Čís. 715.

Odškodnění pro neoprávněné odsouzení.

Lhůta § 3 zákona ze dne 16. března 1892, čís. 64 ř. zák. o odškodnění za neoprávněné odsouzení jest lhůtou preklusivní a počíná — bylo-li řízení zastaveno na základě obnovy — dnem usnesení, jímž řízení zastaveno, nikoliv teprve dnem doručení tohoto usnesení.

Dle § 9 zákona ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák. platí pro řízení o nároku na odškodnění ustanovení tohoto zákona, nebyl-li nárok vznesen ještě na říšský soud, předpokládajíc, že rozhodnutí, nárok odůvodňující, nabylo právní moci po vyhlášení zákona.

(Rozh. ze dne 27. ledna 1922, Kr I 42/22.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmatečné stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem:

Usnesením vrchního zemského soudu v Praze ze dne 6. srpna 1918 a usnesením krajského soudu v Litoměřicích ze dne 10. listopadu 1920 porušen byl zákon v § 3 zákona ze dne 16. března 1892, čís. 64 ř. zák., pokud se týče v § 9 zákona ze dne 21. března 1918, čís. 109 ř. zák.

D ů v o d y:

Rozsudkem krajského soudu v Litoměřicích ze dne 13. března 1911 byl Ferdinand W., pro různé delikty již opětovně trestaný, uznán vinným zločinem veřejného násilí dle § 81 tr. zák. a přestupky dle §§ 312 a 316 tr. zák. a odsouzen za to dle § 82 se zřetelem na § 35 tr. zák. a za použití § 55 tr. zák. do těžkého žaláře na 4 měsíce, příslušně ztřísněného. Do tohoto rozsudku vznesená zmatečná stížnost obžalovaného byla zavržena nejvyšším soudem ve Vídni dílem v neveřejném zasedání, dílem po provedeném veřejném roku (rozhodnutí ze dne 24. června 1911). Dne 25. července 1911 podal obžalovaný svým obhájcem žádost za obnovu trestního řízení, odůvodněnou tím, že prý vyšly na jevo nové skutečnosti a průvody, opodstatňující trestnost vylučující důvody § 2 lit. a) neb b) tr. zák. Žádosti této nevyhověl krajský soud vzhledem na posudek soudních lé-